

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών

ΗΥ-112: Φυσική Ι
Χειμερινό Εξάμηνο 2017
Διδάσκων: Γ. Καφεντζής

Τρίτη Σειρά Ασκήσεων

Ημερομηνία Ανάθεσης: 13/11/2017

Ημερομηνία Παράδοσης: 23/11/2017

Σημείωση: Επιτρέπεται η χρήση υπολογιστή για τις πράξεις. Δείξτε όμως όλα τα βήματα της λύσης σας.

Άσκηση 1. Η θέση ενός σωματιδίου δεμένου σε ένα ελατήριο δίνεται από τη σχέση

$$x(t) = 0.25 \cos(10t) \quad (1)$$

με το πλάτος A να μετριέται σε m, τη γωνιακή συχνότητα ω σε rad/s, και το χρόνο t σε s. Σε ποιά χρονική στιγμή η κινητική του ενέργεια είναι διπλάσια της ελαστικής δυναμικής του ενέργειας;

Απάντηση: $t = 0.096$ s

Άσκηση 2. Ένας ταλαντωτής μάζας 0.3 kg έχει ταχύτητα 0.954 m/s όταν η μετατόπισή του είναι 0.03 m και ταχύτητα 0.714 m/s όταν μετατοπίζεται κατά 0.06 m. Ποιά είναι η μέγιστη ταχύτητα του ταλαντωτή;

Απάντηση: $u_{max} = 1.02$ m/s

Άσκηση 3. Ένας μετατροπέας υπερήχων, από αυτούς που χρησιμοποιούνται στην ιατρική απεικόνιση (Σχήμα 1), ουσιαστικά δεν είναι τίποτα άλλο από έναν πολύ λεπτό δίσκο μάζας $m = 0.0001$ kg ο οποίος κινείται μπρος - πίσω βρισκόμενος σε απλή αρμονική κίνηση με συχνότητα 1.0 MHz οδηγούμενος από ένα ηλεκτρομαγνητικό πηνίο.

Σχήμα 1: Μετατροπέας Υπερήχων Άσκησης 3.

(α) Η μέγιστη δύναμη επαναφοράς που μπορεί να εφαρμοστεί στο δίσκο χωρίς να τον καταστρέψει είναι 40.000 N. Ποιά είναι το μέγιστο πλάτος ταλάντωσης σε αυτήν την περίπτωση;

(β) Ποιά είναι η μέγιστη ταχύτητα του δίσκου υπό αυτό το πλάτος ταλάντωσης;

Απάντηση: (α) $A = 10.1$ μm , (β) $u_{max} = 64$ m/s

Άσκηση 4. Η κυματοσυνάρτηση ενός οδεύοντος κύματος δίνεται ως

$$y(x, t) = \begin{cases} 0.1 \text{ m}, & |x - 3t| \leq 1 \\ 0 \text{ m}, & |x - 3t| > 1 \end{cases} \quad (2)$$

με τη θέση x να μετριέται σε μέτρα και το χρόνο t σε δευτερόλεπτα.

- (α) Σχεδιάστε διαγράμματα κυματοσυνάρτησης y - θέσης x από $x = -2 \text{ m}$ ως $x = 12 \text{ m}$ ανά διαστήματα ενός δευτερολέπτου από $t = 0$ ως $t = 3 \text{ s}$.
- (β) Βρείτε την ταχύτητα του κύματος από το γράφημα που σχεδιάσατε. Εξηγήστε.
- (γ) Βρείτε την ταχύτητα του κύματος από την κυματοσυνάρτηση. Συμφωνεί η απάντησή σας με την απάντηση που βρήκατε στο προηγούμενο ερώτημα;

Απάντηση: (β-γ) $u = 3 \text{ m/s}$

Άσκηση 5. Ένα κύμα που διαδίδεται σε νήμα περιγράφεται από την κυματοσυνάρτηση

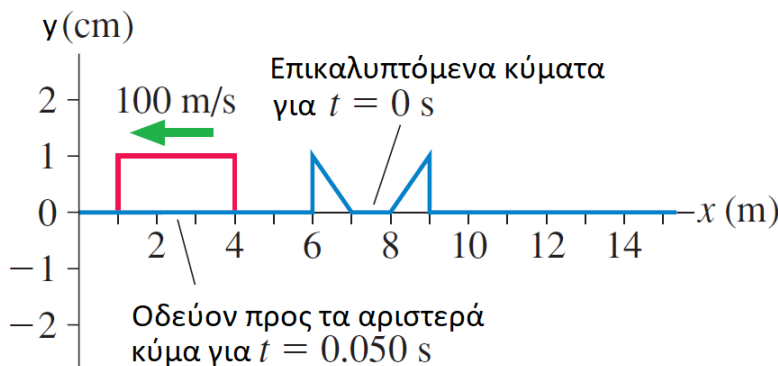
$$y(x, t) = 0.02 \sin(kx - \omega t) \quad (3)$$

με $k = 12.57 \text{ rad/m}$, $\omega = 638 \text{ rad/s}$, ενώ η θέση x μετριέται σε m και ο χρόνος t σε s. Η γραμμική πυκνότητα μάζας του νήματος είναι $\mu = 0.005 \text{ kg/m}$. Βρείτε

- (α) την τάση του νήματος T_s
- (β) τη μέγιστη μετατόπιση ενός στοιχείου του νήματος $y_{max}(x, t)$
- (γ) τη μέγιστη ταχύτητα ενός στοιχείου του νήματος $u_{y_{max}}$

Απάντηση: (α) $T_s = 12.6 \text{ N}$, (β) $y_{max}(x, t) = 0.02 \text{ m}$, (γ) $u_{y_{max}} = 12.8 \text{ m/s}$

Άσκηση 6. Δυο κύματα σε νήμα ταξιδεύουν προς αντίθετες κατευθύνσεις με ταχύτητα 100 m/s . Το Σχήμα 2 δείχνει μια φωτογραφία για $t = 0$, όταν τα δυο κύματα επικαλύπτονται (μπλέ καμπύλη), και μια φωτογραφία για $t = 0.05 \text{ s}$ του κύματος που ταξιδεύει προς τα αριστερά (κόκκινη καμπύλη). Σχεδιάστε μια φωτογραφία

Σχήμα 2: Σχήμα Άσκησης 6.

του ταξιδεύοντος προς τα δεξιά κύματος για $t = 0.05 \text{ s}$.

Άσκηση 7. Δυο ηχεία σε υπερυψωμένες πλατφόρμες βρίσκονται στις απέναντι θέσεις σε απόσταση d μεταξύ τους. Καθένα εκπέμπει με την ίδια ισχύ και τα ηχητικά κύματα διαδίδονται σε όλες τις κατευθύνσεις ως κυματικά μέτωπα. Η ηχοστάθμη σε ένα σημείο στη μέση της μεταξύ τους απόστασης είναι 75 dB. Ποιά είναι η ηχοστάθμη στο σημείο του $1/4$ της μεταξύ τους απόστασης, αν υποθέσουμε ότι μετράμε τις ηχοστάθμες σε μια νοητή ευθεία γραμμή που ενώνει τα ηχεία μεταξύ τους;

Απάντηση: 78.48 dB

Άσκηση 8. Ο καθηγητής σας στη Φυσική θέλει να σας αποδείξει στην πράξη το φαινόμενο Doppler. Δένει μια σειρήνα που εκπέμπει στα 600 Hz σε ένα σχοινί μήκους 1 m και το στριφογυρίζει σαν λάσσο γύρω από το κεφάλι του¹, σε κυκλική κίνηση με ταχύτητα $u_{\text{πηγής}} = 10.47$ m/s. Ποιά είναι η μέγιστη και η ελάχιστη συχνότητα που ακούει ένας φοιτητής στο αμφιθέατρο;

Απάντηση: 619 Hz, 582 Hz

Άσκηση 9. Δυο ηχεία S_1 και S_2 μεταδίδουν ηχητικά κύματα ίδιας συχνότητας κατά μήκος του άξονα x . Το πλάτος καθενός κύματος είναι α . Η ένταση του ήχου είναι ελάχιστη όταν το ηχείο S_2 βρίσκεται 0.1 m πίσω από το ηχείο S_1 . Η ένταση αυξάνεται όσο το ηχείο S_2 μετακινείται μπροστά και το πρώτο μέγιστο πραγματοποιείται, με πλάτος 2α , όταν βρίσκεται 0.3 m μπροστά από το ηχείο S_1 . Βρείτε

(α) το μήκος κύματος του ήχου

(β) τη διαφορά αρχικής φάσης μεταξύ των δυο ηχείων

(γ) το πλάτος του ήχου (ως πολλαπλάσιο του α) αν τα ηχεία τοποθετηθούν δίπλα-δίπλα

Απάντηση: (α) $\lambda = 0.8$ m, (β) $\Delta\phi_0 = \frac{3\pi}{4}$ rad, (γ) $\alpha' = 0.77\alpha$

Άσκηση 10 - Bonus 10%. Στο μάθημα είδαμε ότι η γενική εξίσωση κύματος δίνεται ως

$$\frac{\partial^2}{\partial x^2} y(x, t) = \frac{1}{u^2} \frac{\partial^2}{\partial t^2} y(x, t) \quad (4)$$

με το σύμβολο $\frac{\partial}{\partial x} y(x, t)$ θα συμβολίζει τη μερική παράγωγο του y ως προς x (αντίστοιχα η $\frac{\partial}{\partial t} y(x, t)$ θα συμβολίζει τη μερική παράγωγο του y ως προς t). Στη μερική παραγωγήση, παραγωγίζουμε ως προς τη μεταβλητή που μας ενδιαφέρει, θεωρώντας όλες τις άλλες μεταβλητές ως σταθερές. Είδαμε ότι μια λύση της παραπάνω εξίσωσης είναι η

$$y(x, t) = A \sin(kx - \omega t + \phi) \quad (5)$$

(α) Δείξτε ότι η εξίσωση

$$y(x, t) = \ln(b(x - ut)) \quad (6)$$

με b σταθερά, αποτελεί λύση της γενικής εξίσωσης κύματος.

(β) Δείξτε ότι η εξίσωση

$$y(x, t) = e^{b(x-ut)} \quad (7)$$

με b σταθερά, αποτελεί λύση της γενικής εξίσωσης κύματος.

¹Σκέφτομαι να το κάνω του χρόνου... :)